

F O A I A

pentru

ЖЕНЩИНА, ДѢДИНА ЗИ ЛИТЕРАТУРА.

MERCURIU, 12. MAIU

1854.

Nr. 19:

КАРДЛ-БОЙ.

Новель романъеаскъ.

(Бртаре.)

— Ей вине! че зічі тв de ачеастъ фетіцъ?
Ал фитревъ фемеа жицълітъ.

— Ез зік, ръспвпстъ ел, къ ачеастай фримъсъца чеа таї десъвършітъ че поате съші жицълітъ ви поет. Цепіл артістъліліл пътят а о зггръзві жицро съфпгъ інспіраціе, жисъ моделъя нв есте де кът жи черів.

Dama жицълітъ стрілгънді тъна: — Ші оаре дақъ аї ведо не пътъпъ?

— Дақъ сар пъте ачеаста, еа нв ва фі декът а мяа, ші тоді звши тзпділор нв ар пъте съ ті о стялъ.

Dama жицълітъ жі стрілсъ din пош тъна: — Че се атінце de mine, жі ръспвпстъ еа, нв къпоск алт таї фримос кавалер de кът не съ. Георгіе, ші нв воів пъте ізві de кът не ачела че жі ва съ тъна, жи кът съл ей дрепт дъпсъл.

Ал ачесте къпітте контеле жицълітін ші се потікі; ел възвесь къ същъна фоарте вине къ Съфптъл. Кафе ла пічоареле Damej жицълітъ, жі апкъ тъна, о акопере de сървтър, жисъ нв поате рості пічі о воръбъ.

— Акъм тв ешті ал теч, жі зісъ некъпоскъта, жисъ те ші штіл вредник de a тъ поседеа; ші зікънд ачесте къпітте, еа ъл ръдикъ; еї тіпп de a ne ретраде, адъога еа; ші пріп ви сени din тънъ жі аратъ de a o врта; еа трече рънде жицълітісле съл, апкъ торца са, о арпінд ші еасъ. Осевітоф о вртіазъ сосітъ ла зша сале кандела-бралъ, некъпоскъта се алігешті, контеле се гръ-бенште de a o дінэ; жисъ саў тълвідраре, саў преа тълтъ гръвіре, ел о ловеште; еа каде, атедештіе ші словоde ви офтат пътргъпътор. Торца і се стісъ жи къдере, Осевітоф се сілештіе de a o

адвче жи віацъ: Че містеріе, зісъ ел жицет, штер-гъндъшіл de ne възе о лакрімъ de съпце че жи таї фаца некъпоскътей: ші лънл торца еї жицъ фытмегъндъ, о арпінд ші о пъне, de асъміне ші, не а са ла фофезеле de зnde Dama жицълітъ ле лъвасъ.

Dama жицълітъ жі вине жи сімдір, се рі-дікъ, арпікъ окій ла канделаръ, ші зімбінд контелті къ автор: Тв тъ ізвецигі жі зісъ еа, жі цвідцьшеск! Мі'е таї вине, съ ешіт; къчі іатъ зіоа се не жицълітъ ла валла Бапілі Севрвлескъ, ла $11\frac{3}{4}$ оаре, че аре съ фіе песте, треј зіле; чіпчі шіпште дъпъ ачеа еї ерай афаръ din мона-стіре. Adio! зісъ Dama жицълітъ контелті, ші еї се деспірдір. Dama жицълітъ апкъ жи стънга, ші дъпсъл, plin de тіл de квітетър се скокоріа, дрепт вліда Палатъл, кънд о адієре de вълт віні а жицълітъ кътівел ла врекеа са ви de не зртъ adio, дълче ка съфлареа авторълі; ел се'птоарпъ ші зъреште пе некъпоскъта че пері фънънді сімп къ тъна. Воіеште аї ръспвпнде, жисъ фъръ глас; воіеште а се жицълітъ, ел жіші перде кътпътъл, се опрещте, прівеште, ші не таї възънд пімікъ, ел се жицреантъ спре лъкънда лві ші шергънд: че містерії! шергъръ ел жицъ, кътє шіпшти! че фе-тее, дақъ фетее! че къпіштіндъ деспіре трекът! че търіре жи воръбъ! че ініш! че съфлет! Дақъ ар фі фетее! Ox! жисъ воів шті, ші дақъ ва фі асфел, жі воів да тогъл, тошілле теде, палатъріле теде, віаца мяа, воів фі склава ей.

Ш'асфел къ тоатъ сізперае некъпоскътей жи-аінтеа къреіа пікась вълла іаузілор че акоперіа окій еї, контеле се сімдіа din таї тълт жи тълт жицаторат de дъпса, ш'ачест автор аре, тълт фіе фата ла атъндой.

Жицълітъ жи каса са, ел се пъсъ жи ши ші, доріні пъпъ ла асфінціреа соарелгі, підада tot чеес че ел възвесь ші азжі съ аръта жи віс-

ші квіттареа діл десь пе аріпа дорвлій, жі върі
жі рефюапеле челе таі проффнде але треквтвлій.
Ел веде Счітія коперітъ de пъдбрі, молаштіоасть
ші сельватікъ, лъкіторії Живъскді кв пеі de фіаръ
сельватікъ ші жартаці кв съцеі, пе ведгнд de
кът din пешіте, din вънат ші din лаптеле епелор
лор, фъръ de згріклтвръ кв ші фъръ de воі,
фъръ търіре кв ші фъръ de ръшине, къчі пв
пштіаі кв еі съпіт гросолаві ші пъгъпі, дись літва
лор есте ка ші трапіл лор търінітъ пштіаі жі
певоіле фісіче Ел жі веде жпгтнндсе жптре еі
ші жптревчігындсе, дись не дънд'ші ръсвоі,
къчі еі пз аж піч четъпі de апъраре, піч ръсвоі
пептів а срвна четъпі. Ел веде пе Счітія візі-
татъ жі тоате пърділе de апостолі, de Нічета,
de Мътродіе, de гібачії ші фоконії Dominikanі каре,
жі латінешіте, къчі літва Гречеаскъ пв ера de
кът а Гречілор, сръ літва Латінєаскъ ера літва
жатій, стрігай попоарълор, жппштіе лі! Dvttpezъ :
„Салттаре, Счіділор! Славі лі! Сатан, кредеі;
къчі схфлетв Вострв се тънтуе, ші воі сервії
лі! Dvttpezъ ші склаві лі! Христос, схптеці тън-
туід!“ Ші пштіаі атвіче ел квпоскъ жпцълесві
інскріпдіе de ла Padв-Negrв, атвіче жпцълесві
пріп че спіріт крещітіск літва латін adвсесе
скілілор ачееачетоді крещітіїі кіамъ славъ саі
тъптуіреа вечікъ, ші квт din склаві Сатанеі,
еа іаі фъкіт Славі кредіндеі, din склаві лі! Христос
din алемії лі! Рътьшіца тъндріеі че п-
тіа ініма контелві пері, ел се трезъште ші
стрігъ: Аша, еа аре дрептате; счіті ка попор,
склаві ка пъгъпі, славі ка крещітії. Тоді кр-
ещітіїі схпт славі адекъ тъптуіді ші Папславініс-
тва пострв пв е de кът о пегіовіе! Апоі сквльи-
дсе, жі спалъ тъпіле ші къпть:

Minzna ce iскодеште
Adevърл tot тръеште;
Мъпдія че темеії п'аре,
Къ ршіне каде, тоаре.

Жі челе дозь зіле зрътоаре, Осевітоф, пе-
ръвдъторів de a реведé пе Dama жпвълтъ, пв
пштіа шедé жі кась, се превтвла пе зліше ші
пв пштіа аскіндіе пштіаа въквіа че се аръга
жі фада лі!; се зіть ла чер ші жі зімвеште, ел
српіді погрілор, ел српіді тътврор локврілор; са-
жтеазъ монастіріле, жі фаче крвче din пштіа
вісерілор, ворвеште кв ініма са, схфль жі тъпі
ші ле сървтъ, ші зіче ла ачеіа че'л жптревазъ,
къї певн de въквіе ші къ пв штіе че фаче. Къ-
тръ съфършітв зідеі а 3., кънд оара валзлі

с'апропіе, алеаргъ ла ліпсевіе. Жі квтпъръ
енолете ші о преа фрътоасъ ешарпъ, се жп-
тоарпъ акасъ, зіче съ ппнъ кай, се жпнракъ пв
елегапдъ, саре жі фрошкъ ші се дече ла Палатъ
тарелві Бан Сервзлескд. Ера зече оаре ші ж-
тътате.

Балз ера търецъ, таі тоці ера жі костім,
дись фъръ де маскъ, каре жі костім Греческ,
Spaniолеск, Наполітан. Был извѣтъ страйзъ астро-
логвлій Мартін Галеоті че презіесье лі! Vlad V.
къ ва пері de тъна Патріоділор лі!; алгъл въдеа
съвт камелака, пе вітеззъ компаніон ал лі! Хе-
ниад, Ioan Кънестрепанс. компатріотка съвъ, че
стътъ de фада ла чел таі de не бріль ал лі!
тінітъ. Ел да вращъл ла о фетіцъ жпвъсвтъ ар-
деленеште, каре аръга жптр'о лантернъ тадікъ
жпкіпареа тацілор. Маі твіт de шась суте de
персоане ціркъла жі салоанеле налатвлій. Етікета
пв жпденпърта граціа, глітеле пв се жптіндеаі
пшпъ ла пекквіпдъ, кв тоці рідеаі, кв тоці дън-
цідіаі пептів а пльчэ. Осевітоф алерга жі тоате
пърділе, аръпка окії аспира тътврор фетіелор;
ераі твліте фоарте фрътоасъ. дись піч вна пвт
пльчea. Еа пш'л аіче, жі зіче ел de дозъзъчі de
орі, ші се зіта de дозъзъчі de орі ла чеасорпік;
фъръ жпдоаіль кв пш'л оаре хотърітъ. —

Ел се жптоарсъ жі сала de жптрапе, се ра-
зимъ de о колопъ фадъпфадъ кв ѡша; ші ѡша че
се жпкіде de маі твліте орі пш'л къщвпеазъ піч
чес маі тікъ ватере de інітъ; дись орпікъл въ-
тънд дозъспрэзъче оаре фъръ о патрапе, вп фіор
чіздат жі петрекъ тот трапіл, ші ел стрігъ ка
фър de воіеа лі! жі еа!

Тоате прівіріле се жпдрентасъръ аспира лі! ка
квт ар'фі воіт съл жптреве, кънд de одатъ кона-
твріле дескізпдсе кв таре ввєт, твадітіа че'л
жпкіпжъра жіл аїптъ окії ла фемееса че інгъ.
Еа'л жі аdevър. Осевітоф о реквноаште жі тінітъ:
еа есте фата тъпъръ din тавлоза de ла Padв-Negrв,
жпвъсвтъ жі Boevodeасъ din ал XV. всак, ші
жпфртвседать кътв се поате пріп вогъдіа ші
елегапдъ жпвестітврі сале. Её пв о въ воіі de-
скріе, къчі воі штід', кв жпкъ жі ачеа епокъ
ромпніл ераі жі товл de асъмінеа кв Italienії
фрадій лор; жіл ва фі de ажвнс de авъ спзпе къ
пштіе о ар фі пштіт ла дрепт Доцеаса Вене-
діеі съвъ Гонфалоніера Цеповеі.

Еа се жпнайтеште жпчет ші кв търіре, аїп-
тънд пе тоці кв прівіреа еі ші песалтънд пе пі-
тініе, ка квт са ар фі фост Doamna дъреі. Nim

иа о кашонтеа, афаръ de Осевітоф, дись фіе каре, свідцівтат de стръячіреа фримтеседі ші de по-
влеца тврізрэй, ді фъчеа лок ші о салта за тре-
чере. Контеле о зриа de департ. Атєпче кънд ea
житръ жи чеа маї de пе зришъ салъ, ви тъпър
Молдован, де о фігэръ деосъвітъ ші днівъскіт ві
костюміл азі Тасо, вънта акомпаниат de гітаръ
о романцъ жи опореа Ромънітей. Еа пъщените
френт спре дънесла, ші ашінтінділ кв вп окії аспрі:
“Чине ешті тз? ъз житрівъ ea, пептръ а ктеза
съ къпці не ромъні? Тънърла, зъпъчіт de ачеа
прівіре чеа пътрапсь пътъ за інітъ, се днігълі-
вінте, таче, плаакъ капла ші дънділ гітара, твр-
ізръ дестзл de таре пептръ а фі аззіт. Ез свит
Гътзл.

— Тътзл! реджітрепрінсь Dama днівълітъ,
ам аззіт ворвіндзсе de tine. Паче ші порочіре діе
Тътзл! *) ші презъмълдіші деңетеле пе коар-
деле інтриментзліт, ea скоате вп мелодіос аком-
панимент кв ачеасть чіздатъ къптаре;

„Дънудзіл, рідеңі, кътаділ, десфътаділор ло-
кіторі аі Бакрещтілор! пептръ воі earna есте
фъръ фріг, поантса фъръ de житгнеріч, віада
фъръ de свіпъръ, тервіа фъръ de рашіне. Воі
сънтеңі чеа маї ферічіл de пе пътъпіт ші Ромъніа
есте цврреа ресвоітоареа днінітерапдъ а Надії-
лор Крещтіпешті. Чине аз zic нв? чине саў жиқ-
тътат съ зікъ къ пе маї свит Ромъні жи Ромъ-
ніа? Съші ia віне сама, окії відз, зреқіде авдз,
літвеле ворвескъ ші консілія de зече дъ фадъ
пептръ ачеа че пе свит ввіт чегъдем. Бапіл че-
тьдем дънудзеск, рід ші къптъ, дись пе къдеть
пічі каша ші ворвеск жи ші маї пнудін. Дъп-
удзіл, рідеңі, кътаділ десфътаділор коніл аі Бак-
рещтілор.

„Бакрещті, сінгвра капігаль че пе саў zidit
кв de а фріка, дар пнтаі пріп веселіа оаменілор;
тз че ешті ка вп поі Eden, зnde алемії відз вп
жнайтегзт de ферічіреа черірілор, dealzрі пре
каре ле аз алес Бакоптеле ші пе каре еле ле дні-
сфледцезъ жи кв свілареа лор чеа Бахікъ; твр-
ізръ че ръсърділ din тіжловка фріпзърішвілі ші
а кърора треі світе de гласырі de бронз сервеазъ
не Мънтиорія ляте; касе, палатрі че пе въ
грътъділ ма о лалтъ ка пногте форнікарі ші пе
въ рідікаді пноль ма пнорі ка пнітіе тъндре дні-
зтвірі вавеліче, дись каре въ житінділ фъръ

*) Тътзл ера поет: ел аз твріт днітр'о таре
тікълошие за Константінополе. —

стрімторіре ка прѣпій жи дівезіле віастре, пептръ
ка лъкіторі вострі съ поатъ а се реєвла маї
жи вое, десфътаци-въ! десфътаци-въ! десфътаци-въ!!!

„Din велтвр пажвра саў фъкэт коръ *). Ші о
семінгіе фъръ пнте вълсвеніе жи Палатыа Вой-
віозілор. Тъчере, армонія попці! рісврі гловівіе
але вадвлі, тъчере! пе асквілді маї твлт пе
Pad! Pad! пе дънцвіл маї твлт хора! kandelъ
а сінтелор ікоане стінцете! асквідете жи вечі,
алъ реціпъ а попцілор! Іать оара жи каре тареле
Шерван Конакозін каде днівепінат днітр'и оспіцъ!
Чине ва ктеза а маї medita дніпъ дънсвіл днівіреа
політіе азі Константін? Чине квдеть аіче? Ni-
mene! **) Съ пе ввкбрът, съ ріdem, съ къптът!
Къчі міеззл попціл аре съ свіне ші Воевозії по-
стри ешіді din тормінеле лор аз съ віе съ дъп-
удзіскъ кв поіданціл інфернілшісъ не къпте къптърі
склівіе. Pidegi, дънцвіл, кътаділ, веселі копій
ал Бакрещтілор!!!”

Еа тъкъ; гітара скъпать din тъпіліе сале сло-
воаде къзънд вп свінет ковітор ші орпікъл бате
міеззл попціл. Кв тоїл пнмъръ оаръле кв спайтъ
ші ворвеск de а се ретраце, кънд патронла пала-
тілор, апрапіндзсе de неквпоскта, ді зісъ кв вп
топ тъпіос:

— Madamъ, кві датореск кв опореа de а въ
веде жи каса шеа?

— Mie, ръспівісь de департ Осевітоф дніні-
тіндзсе кв іздаш кътъ Бапіл Сервзлеск; ші
дакъ чіпева военіе а кърті, съ се днірепіт ла tine.

Ла ведереа ачестіл сънтеңіз гълер рошъ, Бапіл
Сервзлеск зімі, се днікіпъ, ші кв вп глас днілчес:

— Ертаре, Downzle Капітан! жи лок de а
тъ свіпъра, жи въ твадзтеск, ші стріпгъндзі
тъпа: Аведі, сквітвле Конте, о феме de tinsne.

— Дись Контеle пнл маї асквітъ, ші роні de
тъпіе, репетезъ пноль жи треі орі ашінтінд твл-
дімеа: Чине о інсвітъ, тъ інсвітъ!!

Неквпоскта маї днітвіл зімітъ de апострофіл
тареліл Бапіл, днікврънд жи вені жи фіре рек-
впоскънд гласла коптеле; дись кънд ea'л азде
репетінд: чине о інсвітъ! тъ інсвітъ! рідікъ ка-
пія ші стрігъ:

— Тръеск ші воів тръї!

Апої ea се'нгоарп спре дънсвіл кв зімітъ

*) Стета Валахіеі ера din днічепут пажвра
романъ, діпънд жи иліск лаварзл азі Константін.

**) Жи 1685, Шерван II Конакозін, пе къ-
зета де кът ма лавареа Константінополе. Азетріа
за пнръсі ші Rascia зпелаті de ал днівепіна.

ші кв окій скъптеіторі de амор; дись жнданть че'л веде, еа се'пгъльбіеште, фрптеа еї се аконере de үп норв de трістець ші кв үп тон аспр:

— Нептрв ачеа аі лват ачест косткм? ді зісъ ea.

— Ачеста нв есте үп косткм, респвпсъ ел. Че есте . . .

Еа нв нвтк съ зікъ тай твлт, къйтътра компаніоанеї сале ла'ж дннегріт. Еа ді ацінеште ші ласъ съ ведъ дозъ лакрім de сънде че квр de алвпгзла федеї сале. Контеле ера съ се арвиче ла пічареле еї, дись ea нві дъ тімп. —

— Бртевазъ-ші ді зісъ ea кв үп глас че се нъреа а аръта вре о фаталь хотъріре. —

Ші трекінд прін твлдіма зънъчітъ de мі-
раре, ea єсъ din вал, Контеле dinаноеа еї.

Сосітъ жос ла скарь, гъсеніте екіпажіл еї саре днлъвітрг ші фаче семп Контелі de а се сві. Осевітоф нв тай аштептъ рѣгат, ші възънд къ нв ера пічі квт кочір: Chine ва тъна? дн-
тревъ ел. Ех, ді респвпсъ пеквноскта, ашкінд фръпеле.

— Те рог, дъмі вое . . .

— Нв, тв нв квпощті тічій ка' ротъпешті, ші ea сквтвръ фръпеле ші артасарій плеакъ ръ-
педе ка вънту. Бнде терцет пої? днтревъ Осе-
вітоф.

— Бнде не ва тъна соартеа, респвпсъ пекв-
носкта. Ші ка квт ачестъ днтреваре о ар фі
свпърат, ea сквтвръ din пої фръпеле, ші тръсвра
нв терце, дар своаръ.

Контеле се кредеа лват de вънту дн поірі,
къчі поаштеа се фъксь тай днтвпекоасъ, вътєа
үп вънту ръче ші днгещат, нв abde тай твлт de
кът віжътвра аервлв дн періл лві, ел нв deоес-
веште декът авіа формеле грациоасе але алвей сале
компаніоане, каре дн пічіоаре, кв фръпеле дн
тъні, кв нървя дннръштіёт, кв рокіа фълфы-
тоаре, кв трвпял амекат спре ка', сътъна тай
твлт кв цепівла фртвпелор че се преэтвль дн о
атмосферъ віпшліоасъ.

— Бнде світет пої? ді стрігъ Контеле.

— Тe темі Капітане? ді днтревъ пеквно-
скта кв үп зімбет деспредвігор.

Осевітоф нв респвнде. Еа веде къ ea аре

кввънт; къчі аша de таре ді квпрінсъ фріка, дн-
кът, петай пвтпндссе днін, ел се скоаль вітіт
ші воеште а сърі жос din лефтікъ.

— Шъз! ді стрігъ, Компаниана лві.

Дись Осевітоф днгедат de спайтъ, се плеакъ
не днпса ші с'акацъ de вестмінеле еї. —

— Шъз! ді стрігъ ea днкъ, ші квт възъ-
къ нв о асквла, еа'л днпніце кв стръшпічіе, ел
каде атедіт дн фнндвал тръсврі. Кънд днші веді
дн сімпіре, веде не компаніона са пльгънд ла
пічареле лві. днвдюніт de дсререа еї, о апкъ
дн вране, о нвне льпгъ дъпсвя, ші квт ea пль-
ніце totvna:

— Скъпна тіea! ді зісъ ел стріпгъндво ла
сіп, нептрв че атътета лакрім?

— Брсвя! Брсвя! респвпсъ ea, рідікънд оїї
ла чер.

Осевітоф прівените ші веде а авé Консталадіа
врсвялі, тай де асвпра канвлв лор, ші ка квт
ера гата съ пічі асвпра лор.

— Че'ді пасъ de бр? ді зісъ ел; дахъ сте-
леле аў вре о днръвріе асвпра соартей поастре.
нв свпт оаре днтре еле ші фаворітоаре? Стено
Вінереї нв стръшчеште тай твлт de кът а брсвя?

— Вінерса аў асфіндіт, вай! ші врсвял ръсаре.
Дись коло! вітъте коло! Chine поате а се дн
потріві ла ачееа че віне din коло? ші контеле
възъ дн фантъ ла оріон үп пннт пегрз дн тіж-
локва зпей ларці адреоле de фок. —

— Че есте оаре? днтревъ ел кв днспнї
тъптаре.

— Соартта са' снатвя, ді респвпсъ пекв-
носкта.

— Че воеште ел?

— О жертфъ (сфарь).

— Ші пе каре?

— Не ачееа че воів воі. Н'аї аззіт тв оаре
ворвіндссе de стреіпї че аў періт?

— Даръ, дись ачеста'л о фаввлъ.

— Ба'л о історіе. Тревве ка съ те отор, са' съ фі'ш оторітъ; орі ші каре om din віда та че тъ
ізввеште ші пе каре нв'л ізввеск, тоаре. дн атът,
днкът нв воів ізві пе пічі впвл, ей воів ведві.
Дахъ воів ізві впвл тревве съ тор; ачеста'л сфа-
твя тей.

(Ва зрта.)